

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

КАФЕДРА МІЖНАРОДНОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО
ПРАВА

**«ПРАВА ЛЮДИНИ В ПЕРІОД
ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ»**

Збірник матеріалів Міжнародної науково-
практичної конференції
(м. Одеса, 1 листопада 2024 року)

2024

УДК
341.231.14:355.271(062.552) П68

*Друкується за наказом ректора Національного університету
«Одеська юридична академія» О. В. Тодошцака
(наказ № 3177-44 від 08.10.2024 р.)*

Відповідальний редактор – президент Національного університету «Одеська юридична академія», академік НАПрН України, доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України **Ківалов С.В.**
Заступник відповідального редактора – проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного та європейського права, Заслужений юрист України **Аракелян М.Р.**

Укладачі:

Бехруз Хашматулла Набісвич – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Мануїлова Катерина Вікторівна – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Грушко Мальвіна Валеріївна – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Гребенюк Дмитро Олегович – PhD, асистент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія».

Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники, які рекомендували матеріали до друку.

Адреса редколегії:

Національний університет «Одеська юридична академія», кафедра міжнародного та європейського права, м. Одеса, 65009, вул. Фонтанська дорога, 23. Тел. +38(048)719 8685

«Права людини в період збройних конфліктів»: Міжнародна науково-практична конференція, присвячена 75-річчю прийняття Женевських конвенцій про захист жертв війни 1949 року та Міжнародному дню прав людини. 1 листопада 2024 р., м. Одеса: збірник матеріалів конференції. Одеса. 2024. 539 с.

© НУ «Одеська юридична академія», 2024

© Кафедра міжнародного та європейського права НУ «ОЮА»

на її території, а також допомагають забезпечити доступ до правосуддя для жертв таких злочинів.

Ключові слова: Міжнародні механізми, захист прав людини, збройний конфлікт, Міжнародний кримінальний суд, юрисдикція.

Федорова Тетяна Сергіївна

*кандидат юридичних наук, доцент кафедри
міжнародного та європейського права
Національного університету «Одеська юридична
академія»*

Галімска Поліна Віталіївна

*здобувачка вищої освіти Національного
університету «Одеська юридична академія»*

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ СТАНДАРТИ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Головним напрямком діяльності правоохоронних органів є наближення стандартів фахової підготовки і здійснення службових обов'язків до загальновідомих у міжнародних правовідносинах норм та стандартів прав та свобод людини.

У той же час у національному та міжнародному законодавстві не має єдиного розуміння змісту і форми існування стандартів правоохоронних органів. Під “міжнародно-правовими стандартами правоохоронної діяльності” потрібно розуміти принципи і правила для посадових та службових осіб, які є уніфікованими та

знаходять своє відображення у міжнародно-правових актах, рішеннях міжнародних правозахисних інституцій, їхнє єдине використання є важливим не тільки на національному, а й на міжнародному рівні з метою вирішення функцій правоохоронної діяльності.

Більшість із таких міжнародно-правових стандартів закріплена у багатосторонніх міжнародних конвенціях, рекомендаціях та резолюціях під егідою Організації Об'єднаних Націй, Ради Європи, Організації з безпеки та співробітництва в Європі. Найбільш відомими серед яких є: Європейська конвенція про нагляд за умовно засудженими або умовно звільненими правопорушниками 1964 року; Конвенція Організації Об'єднаних Націй про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів та психотропних речовин 1988 року; Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності 2000 року; Конвенція про кіберзлочинність 2001 року; Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції 2003 року; Резолюція восьмого Конгресу ООН щодо запобігання злочинності та поведження з правопорушниками “Основні принципи застосування сили та вогнепальної зброї посадовими особами з підтримання правопорядку” 1990 року; Керівництво Організації з безпеки та співробітництва в Європі з демократичних основ поліцейської діяльності 2008 року; Рішення Постійної ради Організації з безпеки та співробітництва в Європі “Діяльність, пов’язана з поліцейськими функціями” 2012 року та інші.

Варто виділити, що у 1998 році правозахисна міжнародна неурядова організація “Amnesty International”, працюючи разом із поліцейськими та експертами з права із різних країн, розробила “Десять основних правозахисних стандартів поведінки для правоохоронних органів” (POL 30.04.98). Дані положення призначені для покращення компетенції урядовців, журналістів, поліцейських та неурядових організацій стосовно базових правил та принципів, які потрібно вирощувати в будь-якому поліцейському освітньому процесі та використовувати їх на практиці.

Буде доречно детальніше розглянути та проаналізувати вищезгадані десять стандартів:

1. Перший стандарт полягає у тому, що кожна людина, громадянин має право на рівний захист з боку закону, без дискримінації за будь-якими ознаками, насамперед стосовно насильства або погроз його застосування. Особливого захисту потребують найменш захищені верстви населення: діти, пенсіонери, жінки, біженці, переселенці, представники національних меншин.
2. Другий стандарт полягає у тому, що він націлений на співчуття і повагу до всіх потерпілих від злочину, на охорону та безпеку їхнього приватного життя.
3. Третій стандарт стосується незастосування сили, крім випадків суворої необхідності і таке застосування повинно здійснюватись у мінімальному обсязі.
4. Четвертий стандарт зумовлюється на уникненні застосування сили стосовно незаконних мирних зібрань, застосування сили можливе тільки у мінімальному обсязі.

5. П'ятий стандарт націлений на те, що застосування смертоносної сили можливо лише у тих випадках, де це є абсолютно неминучим для врятування свого життя або життя інших осіб.
6. Шостий стандарт відноситься арешту, який необхідно проводити з достатніх підстав та відповідно до закону.
7. Сьомий стандарт закріплює, що усі затримані повинні мати можливість на надання правової допомоги кваліфікованим юристом, на телефонний дзвінок до родичів та отримання необхідної медичної допомоги.
8. Восьмий стандарт стосується гуманного поводження щодо затриманих.
9. Дев'ятий полягає у забороні вчиняти, підбурювати або приховувати “самосуд”, “позасудові страти”, “зникнення”.
10. У десятому стандарті зазначається, що у разі будь-якого порушення даних стандартів потрібно обов'язково повідомляти керівництво і органи прокуратури [1].

У висновку слід зазначити, що діяльність правоохоронних органів відповідно до зазначених міжнародних актів повинна розумітись із врахуванням постійних змін, які наразі відбуваються у нашому глобалізованому світі. Вони пов'язуються із проявами нових видів злочинності та стосуються визначення місця та ролі правоохоронних органів у правовій системі держави, і така діяльність полягає у захисті прав та свобод людини. Тому професійна та компетентна діяльність правоохоронців повинна відповідати міжнародним стандартам у галузі прав

людини, тому що це є одним із головних елементів демократичної держави [2].

Джерела:

1. Вітик Ю. Міжнародно-правові стандарти поліцейської діяльності у сфері забезпечення дотримання прав і свобод людини. Knowledge, Education, Law, Management. 2020. 39-45 с.
2. Права людини у міжнародному праві: підручник/ за заг. ред. Войціховського А. В.: ООО “Планета-Принт”, 2021. 404 с.
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: міжнародний документ Ради Європи від 04.11.1950. База даних “Законодавство України” Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004

Ключові слова: міжнародні стандарти, правоохоронна діяльність, правоохоронні органи, міжнародний документ, національний рівень, міжнародний рівень, права та свободи людини.

Щербак Геннадій Ростиславович

асистент кафедри міжнародного, цивільного та комерційного права

Рашківська Мирослава Валентинівна

здобувачка вищої освіти Державного торговельно-економічного університету

МІЖНАРОДНІ МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ

Сучасний етап розвитку правозахисних інструментів суттєво збагатився завдяки інтеграції

ЗАКАЛЕНКО О.В.

Окремі аспекти права звернення до адміністративного суду в умовах воєнного стану..... 160

БОДИРЄВ Д.А., ПРИСТИНСЬКИЙ Б.О.

Сучасний досвід організації фізичної підготовки для стрільби з пістолета слабкою рукою у збройних силах країн НАТО..... 166

ПІДГОРОДИНСЬКА А.В.

До питання про гарантії здійснення адвокатської діяльності в кримінальному провадженні: сучасний стан і перспективи 170

Секція № 3**Міжнародні механізми захисту прав людини****КОНОНЕЦЬ О.М., ТИМОШЕНКО Є.М.**

Міжнародні механізми захисту прав людини 179

КОНОНЕЦЬ О.М., ГЛУШКО К.В.

Механізми захисту прав біженців в період збройних конфліктів 186

КОНОНЕЦЬ О.М., КОБЕРНИК Д.Б.

Захист прав людини в Україні під час воєнного стану 192

КОНОНЕЦЬ О.М., ГОНЯНА К.В.

Право на справедливий суд як базова міжнародно-правова гарантія в процесі здійснення судочинства 198

БОРЩЕВСЬКА О.М.

Межі дотримання прав людини щодо видозміни геному людини ... 203

ІВАНОВА Н.Г., БАСЮК В.В.

З Україною Європа змушена реформуватися (за матеріалами французької газети Le monde)..... 210

МАНУЇЛОВА К.В.

Роль міжнародного кримінального суду у розслідуванні та притягненні до відповідальності за воєнні злочини 214

МІНЧЕНКО Д.А.

Виконання рішень ЄСПЛ у Великій Британії: приклад для України.....
.....219

СМИРНОВ М.І.

Міжнародні механізми захисту прав людини в період збройних конфліктів (в контексті співробітництва України з Міжнародним кримінальним судом).....227

ФЕДОРОВА Т.С., ГАЛІМСЬКА П.В.

Міжнародно-правові стандарти правоохоронної діяльності 234

ЩЕРБАК Г.Р., РАШКІВСЬКА М.В.

Міжнародні механізми захисту прав людини 238

ЗУБАЙР А.

Діяльність управління ООН з прав людини в сфері менеджменту міжнародного бізнесу 243